

KIMIADOU

EUR MARTOLOD A VREIZ

Chanson Nevez

Var ton : An drouc-Hirnes (le mal du Pays) Cetu ar flick a flock

Bretonned, me o ped, didosted da glevet
Eur himiad truezus, eun adieu trist meurbet
A ra de guenvrois quen monet d'ar brezel
Eur martolot yaouanq maguet en Breiz-Izel.

An eis varnuguent a viz maë me oa en faction
Oar bont ma batimant bars er rad e Toulon,
O hortos partia vit mont d'an Itali
Oar ben tri de goude, e clemp ambarqui.

Me gred a oa tremenet an eur a hanter noz
A ma hamaradet oa et da repos ;
Netra na double neuze ar silanç deus a noz
Met ar mor e vurmuri gant eur voues rust a gros.

Ma daou sorn a oa harpet oar ma c'harabinen
Dindan ma sreid ar mor bras ac an envrus dam fen
Heusi ran mignonet pa deuan da gompren
Na ve tre'n den ac ar maro nemet treus eur planquen.

Pa n'em velis me hunan oar bon va batiment,
Ep test deus ma glabar. nemet ar firmamant,
Me gommances hirvoudi gant glabar ac anquen.
Pa deuas da jonj din a baros Trabien.

Ma daoulagat oa troet oar su ar vilagen
Lec'h a ma da guenta guelet ar sclerigen ;
A pa deuis da jonjal em herent ac em bro
Gant an daour deus ar mor n'em vesque ma daëro.

Aboue an devez fatal a meus renquen quittat
A dont da quimiadi deus ma mam a ma sad
Bep nos pa ve cousquet em hunre o goëlan
Ac o jonjal'n o glac'har, noz a de a ouelan.

O devez leun a c'hlahar, o sisesper c'hoëro,
O devez deplorabl a carguet a canvio,
O quimiad anqueni a glac'harus meurbet
Me mo jonj ac'hanout queit a vir oar ar bed.

Gant ma herent er guer e ma nehamant
Hi ra ma ollo chagrin a ma brassat tourmant
Penezannonci de han breman d'ar brezel
Aoun meus d'o lacat gant an nec'h da vervel.

Pa glevont quement se a devont calonad
Goasoc'h vit an devez a renquis o huitat
Ac hi devo couraj a oalh vit gallout supporti
Ep ma ranno o halon gant eur c'helo quen gri.

Houi sperejo evurus, o sant a santeset,
Itron-Varie-Drue, ma guir vam beniguet,
Reit de ners a couraj en affliction,
Reit de o assistanç, confortet ho halon.

Pelec'h eo et breman querent a mignonet
An amzer-se quen douç hac agreabl meurbet
Pelec'h ma et breman an amzer eürs-se
A oan en Trabien a no touesq bemde.

Niget e pel d'ouzin an amzer quen eürs
A oan sambles gano'ch, camaradet joaüs,
Tremenet e vidon, marteze vit james,
Ar bonheur ac ar joa n'emp tanvet assambles.

Pa sei an nevez amser da gargant adare
Ar guez a vleuio caër ac a selio neve
Pa seui e oar e his ar guenidel er vro
Na nimp muin assambles beb sul d'ar pardonio.

Pa oan en o touez oan joaüs a laouën,
Mes breman on mantret, siouas ! gant an anquen,
A ma oll fijadur so bout neur plaç disro
O sonjal gant glabar em herent ac em bro.

C'houi a velle breman Yvonic o mignon
O paourman e hunan oar ar rad e Toulon.
O pourmen e hunan alies tal a nod
A daëro e zaoulagat a red var e siouchod.

Me ve c'hoas alies aseet oar eur roc'het,
Ma daoulagat troet evar su Breiz-Izel,
Mantret gant ar glac'har, a beuet em daëro,
O sonjal em herent so er guer en canvo.

O douar a Vreiz-Izel, o ma bro biniguet,
Pegouls a sono an eur ma c'hin c'hoas d'ho kuelet !
Pegouls a erruo ar momet ac an de
A seuio da laquat fin dam c'haptivite ?

O devez leun a souzier, devez a eurustet !
Me so chonjal enout beb heur a beb momet ;
Doue trugarezus, hastet ar momet-se
Ma hin c'hoas da velet ma bro a ma c'hontre.

Tre ma oan o teplori oar bont ma batimant,
Ar loar a darsas souden ebars er firmamant ;
Neuse me a velas us d'am fen o nijel
Eur guenidel bian evar su Breiz-Izel.

O! prest din me, eonic, prest din da sivesquel
Ma ningin en ez plaç da bete Breis-Izel,
Da gonsoli ma herent quent vit quitat ar Franç,
A degas betec eno comsou a esperanç.

Mes allas ! me n'allan quet veldout treuzi an acer,
Me a renç chom aman evel eur prisonnier,
Evel a oa guechal an Israëlitet,
Pel amser o hortos an douar prometet.

Martese feus, eonic, scuiset da sivesquel,
O nijel dreus d'ar mor, o tont deus eur vro bel ;
Pleg eta da esquel a so bet pel digor,
A repos eur momad en quichen mab Arvor.

Disquen eta, eonic, eur momet em c'hichen,
Ma scrivin eur lizer da gass da Drabien ;
A pa meus quel veldout ar bonheur dont d'ar guer,
Te vo da viana vidon eur messenger.

Querquent evel ma vi digaoet en Breis-Izel,
Te vo, eonic bian, ma messenger bian ;
Ta rei ma gourhemen er guer pa erruzi,
Ac a Irro dam zud a han d'an Itali.

Grit ma gourc'hemeno d'an tad neuz ma maguet,
Mæs allas ! da mam baour, da houes na ri quet,
Rac bæ zon partiet demeus a Vreiz-Izel,
Eouet da jouissa deus ar gloar eternal.

Lar adieu d'am broudeur a d'am c'hoarezet,
Goude d'ar belec coz a neveys ma badeet,
Na ancoue hini bet demeus ma mignonet
A lar de a sonjan enno en peb momet.

Lar de, eonic bian, pedi vidon peb nos
An Itron Varia, patrones ma faros,
Na deui d'am preservi en creis en dangerio,
A ma rai din ar c'hraç da retorn c'hoas d'am bro.

Mar a teufe dit c'hoas, pa vi en Breiz-Izel,
Rancontri eun deves ma mignones fidel,
Lar dei a fo guelet Yvonic e mignon,
Hoher gard eun nosves oar e lest en Toulon.

Assur dezi er fad, dre broposiou touchant,
Meus bopret eviti eur garante ardant :
Lar dei a ha breman ma c'horf d'an Itali,
Mæs mac'halon a vo da virviguen ganti.

Pa zei a neves amser te a iel alies
Da gana, da fredoni, da guichen hi frenes ;
Perac ne allan me nijel eur vec'h guenoc'h
A mont de saludi betec e zi vel doc'h !

Mæs gra chars em flaç, a lar dei dre da son
Derc'hel jone da viquen demeus e guir mignon.
Pec'hini zo, allas ! pell deus a Vreiz-Izel
En eur lest oar aa mor foetet gant en avel.

Pa vin en Itali en creis ar c'hombajo,
Creis an tan, ar mitraille, a cros ar chanonio,
Neuse eo a teuio ar muian da jonch din
Deus ar amzer eurus so nijet pell d'ouzin.

Mar teu din da vont tied gant eur boulet traitour,
Ac achui ma deio en eur vro estranjour,
Neur gouen d'an douar c'hoas quent evit mervel
Ma daoulagat a dro evar zu Breiz-Izel,

Ma daoulagat a dro evar zu Breiz-Izel,
Da laret d'am c'herent e adieu eternal,
Querent a mignonet, c'hui laro gant glac'har.
Graç dean digant Doue da repos bars er gloar.

Quent evit finissa goulomp digant Doue,
Vit ar martolot quez bep sort prosperite ;
Pedomp a vir galon Roue an armeio
D'em preservi e creis quement a dangerio

Offromp c'hoas on veuio da Stereden ar Mor
Vit an oll soudardet deus on bro gar Arvor ;
Goulomp gant confianç pedomp hi gant ferveur
Da bellat dioute peb goal chanç a goal heur.

Rentomp meulideuguez da arme gær ar Franç,
D'hon Prinç quen generus a leun deus a vaillanç,
Pere guitat o bro vit mont de gombati,
Evit independanç oll pobl an Itali.

Canomp breman n'eur voues, canom tout assembles
Ra vezint enoret meulet da james ;
Canomp ta, Bretonnet, deus fons on c'halon,
Gloar ac enor d'hon arme ! Vive Napoléon !

Neb a neus composet ar son ma pen da ben
So ganet a maguet en paros Trabien.
A neuz he c'homposet oar an ton di c'hana,
Canet-hi ta, Bretonnet, vit n'em divertissa.

R É C I T

Gret var sujet ar Religion arc'hant a gundu ar Veleïen

Var an ton a zeziro

Tostañt habitantel, da glevet va reglen,
Hac a buez var va buez, pa deuan da gompren,
Casset e meus va speret, partout dre rouantelez,
Ne velan nemet poanniou, glac'har ha tristediguez.

Doue lavaras d'he ebestel, sentit deus va avis,
Me ne c'houlennan ket arc'hant, ac a ro dec'h en gratis,
Evit prezec ar Religion, dre ar bed universel,
Hac ar re ezelaouo a gredo an Aviel.

Beza meump eur bec'h pouner, entrezomp kristenien,
Ne velan den espernet, nemet ar veleïen,
Ar re ze var o c'hondu, o deus diskuellat scler,
No devezs tam da souten, demeus ar bec'h pouner.

En amzer ma momb o ren, e man ar veleïen,
O clasq lakat ar polig, en plaç an archerien,
M'ho dije bet otorite, e vijent bet cals goassoc'h
E vijent juge, ha greffier, ha Mair en pep parros.

N'ho devezs na gouel Miquel, na contribution,
Netra d'en um separi, evit toach o c'halon,
Bea o deus ho fancio, digant ar Gouarnamant,
A c'hoas e teout da boueza, var groaz ar paisant.

Eur c'hloarec en he barros, pa vezo beleguet,
N'en em blij ket ho koseal, gant ar baïsanter,
Nemet heuill an noblançou, ac ive ar vanite,
Ne zonzh mui en bues Jesus, nac en'he bourente.

M'ho deus c'hoant ar veleïen, da lakat o c'haret,
Ne glevent james sourcial, deus affer den ebet,
Mes lavaret ho fedennou, gant guir devotion,
A derc'hel zonzh a Zoue, ebars en ho c'halon,

A pa e maint en e blaç e klefent sonjal ennan,
A lezel a maligou, ac ive madou ar bed man,
Mes allas o c'halon, zo stag eus an arc'hant,
Rac ne reont mui netra, hep kavet paemant.

Pa vez ganet eur bugel : er c'hasser da vadesi,
Arc'hant en devezo ar belec, evit e gristenii,
Pa vo sonet tout ar c'hleier' evit ober ar vadisiant
E renker rei d'ar belec, adarre eur somm arc'hant.

Ar c'his so gant ar gomperien, goude an *Te Deum*
Da rei dan dud a illis, goude paea ar person.
Goude p'erruo en oad, evit ober e baskou,
E vo hanvet gant ar person, da zougen an drapoïou.

Dindan neubeut amser goude, e tougo ar Religo
Mes paea e vezo ret, eur vech vo fin d'an dro,
Evit dougnen imach ar Verc'hes ebars er procession,
Ar merc'het ive a renq paea, de zeves ar pardon.

A pa erruer'hars en oad, da roulla ar yaouançis,
Aroq contracti assembles, eo ret mont d'an illis,
Pa vezer en oad breman, da veza eureujet,
E kasser an embannou, da betec ar belec.

Mes breman mar d'oc'h kerrent, e renket et tenna dispang
Rei d'ar belec eur somm arc'hant, arok en em avanç,
Neuze kemero an embannou, evit publiat teir guech,
Mont a rañ deus ho kodel, peval real bep guech.

Pa ver embannet teir guech, ebars er memes tro,
E renkfor'h paea en doubl, daou skoet dec'h a gousto,
C'hoec'ec real an oferen, vo red deoc'h da baea,
A pa vefe deg eured, e toucho memes tra.

Aberz statuou ar Zent, e touchont arc'hant bras,
A kals deus ar vreuriesou, zo format gante c'hoas,
Breuriez probagation ar feiz, en touez ar gatoliket,
Format gant ar veleïen, deg real a daou ouennec.

Daoust an arc'hant se ive tout, na pelec'h a ielo,
Marteze da ornii an illis, credet neb a garo.

Eul lezen all o deus c'hoas, ebars en ilisou,
Da zevel eur somm arc'hant, demeus ar c'hadoriou,

Ar c'hustum se a gavan, a zo guel excellent,
Pepini ve servichet, pa ve prest e arc'hant,
A re n'ho deus ket arc'hant, da gavet cadoriou,
A renko chom en o za pe sclucha var o boutou.

Ar veleïen o deus breman, an oll finesseou,
Da dapout pinvidic a paour, tout dindan o droajo ;
Kester a kesteres, e maint en pad ar bloa,
O tastum neud ac arc'hant, heb renkout ho faea.

Evel eur procession, e maint bep zul o kestal,
O tastum neud ac arc'hant da gaç d'ar presbital,
Beteç ar beorien baour, a renq prena eur guden,
Evit rei da blaç'h an tass, pe gool o aluzen.

Ne var sujet ar c'hestou, a ra breman ar veleïen,
Beza o deus meur a fegon, da zivoada ar beorien,
Ac enpad mize maë ive, vez guelet ar groagueou,
O tont da gualtal an amann demeus a bechadou.

Beteç da dy an intanvezet, o deus kals a vugale,
N'ho deus nemet poan ho divrec'h, da c'hounit bara de,
Pa vo erru ar viou fritet, dirac an autrou person,
E c'heller lavaret e man, goad ar paour var e galon.

A neuze e prezego, maximou sant Stéfan,
Dézirout vad d'ar re all, guelloc'h deso ho unan,
C'hoas o deus an ardiegues, beza zo en abondanç a kar,
Da vont bep bloas da gualtal, betec ty ar feurmier.

Ret vo c'hoas cavet tud puissant, evit o escorti,
Piou e ves deus ar barres ha gredo ho refuzi,
Nep a rañ qement-se, int a zalc'ho sonch mad,
Tremen a rain dre ar presbital, abred pe divesat.

O guelet ran o tostaal, evit antrem em sy,
Ac elec'h zouten ma c'hroas, e poesont varnezi,
Debonjour dec'hui Pipi, ha dec'h ive Jeannet,
Cetu ni erru daou, betec ho ty d'ho kuellet,

Da c'houlenn diganec'h'mar plich, e gueset d'an autrou person,
Herves ma man arc'hustum, mes n'eo qet eun aluson,
Allas eme ar feurmier, ne allan lavaret netra,
Rac va yalc'h a zo re skan, va gouel Mikael da baea.

Neubeut arc'hant a meus gret, certen demeus an ed,
Neubeutoc'h deus a loenet, rac ne meus qet a voued,
Mes rei a rin dec'h un tam, demeus va ed guella,
A gouscoude e chommo, va goued-Mikael da baea.

Ni c'hommo da languissa, enpad an oll amser,
Ken a blijo gant doue, hon lemel a vizer,
Oh ! nan eme ar person, beza zo en abondanç,
N'en deus netra da fiziout, nemet er Brovidanç.

Mont a reont dre ar parossiou, da gualtal, ar veleïen,
Evel ar beorien ezomec, da glask an aluzen,
Ne vefont ket ar bed-man, certen james contantel,
K'en o do gret o fortun, hac o yalc'h beurgaguet.

Ne vo quet pel e vo gante, ma ne lakar evex,
Hanvet an oll illizou, an ties a gommerç.
Kouea ra ene arc'hant evel ar boulezo,
A deu deuz ar mitrailleuz, ebars e c'hombajo.

Breman vez ar veleïen, ebars er zant lec'hïou,
Evel ar varc'hadourien, o verza canticou,
Beteç ar bara benguet, ebars en oferen bred,
Ar re ar guemero un tam, dezo, e koust eur guennec.

An oll a deu da laret ar guiriou franchamant,
E man gant ar veleïen, Religion an arc'hant
Ne lavarfont quet eur beden, aneze paeet,
Depiterien pedennou, d'hor Zalver benniguet.

Breman e tislerian dec'h, selaouit arc'hano,
Monet a ran da goms dec'h, var ar tiel ar maro,
Eun den pa vez decedet, e zer den declari,
Arc'hant a gousto adarre, evit en enterri,

Deus abers ar servichou, e touchont eur somm arc'hant,
Enn annuel, eizvet, ac ouспен eun testamant.
Eun oferen anterramant, hac eur servich bras sur,
Aben eur pennad goude, e vo var ar beden zul,

Ar veleñ zo paecet evit ho labour en illiz.
A ne glefent quet questal, nac amann, na guiniz,

Pa eo ho fae de crespuet, da gant ar Republic
E clefent en em gontanti deus plaçou manific.

Breman en eur finissa, me lavar d'ar veleñ,
Ne glefent kent klask henoriou, nac ive madou monden
Nemet heuil an aviel, a buez ar Messias,
Pa ho deus kemeret ar gark da veza en he blaç

Entrezoc'h oll kristenien, kement zo deus va c'hlevet,
Dalc'hit sonch en buez Jesus, hac en he vam beniguet.
Evit goude hor maro, ma zefomp oll da repos,
Gant ar zentac en elez, en gloar ar Barados.

DISPUT ETRE AN OTROU HAG AR PAYSANT

Voar ton : Ar roue Gralon

An Otrou

Pa deus da zadorn en kaer
Et clefes caout eur botou laer,
N'em em glever ket er marc'had
Gant an drous deus da voutou koat

Ar Paysant

Ne ket goal iac'hus a gredant.
Caout eur boutou laer er gouan,
N'eller quet gante voyagi
En touez ar fank hag ar pri

An Otrou

Me voar n'elles quet ho douguen
Evit passeral ar vouillen
Mes, pa ves prest d'antr'en en kaer
E clefes chanç a voteyer

Ar Paysant

Ma tifisken va voutou groz
E renkf'en ho lezel er foz,
N'all'an ket em dorn ho derc'hel
N'ac ho fourra doum em godel.

An Otrou

O te zo eun den simpl! perac
Ne glasket ket eun ty bennag,
Evit lezel da boutou koat
Ken a deufes deus ar marc'had.

Ar Paysant

Evit eun ignorant ma zont
Nousoc'h ket guelloc'h evident;
Peguen zunet a ze hirie
A baysantet a beb coste.

An Otrou

Caout a rafes evit netra
Eun ti da vont er pad a bla
N'eus fors pe sort hostis er vro
A ve contant d'ar recevo.

Ar Paysant

A ne bean ket va disken
A coustou din diou lipaden,
Penos e c'halfen me eva
Pa meus poan ho caout bara

An Otrou

An den ar muis ezomec
N'ellaut ket flippa la arc'hant,
Ha te ne n'out ket er viser
Pe zouguen eun habit merser.

Ar Paysant

Abalamour d'am guiskamant
N'ellaut ket flippa la arc'hant;
Daou vouennec ar zun, el leal,
A zo bep bla uguent real.

An Otrou

An avaristed va mignon,
A zo me gred en no kalon,
Eur pez uguent real a bla
Cant on oll a deu hag e ya

Ar Paysant

An ini a zo leun e skudel,
Ha na ra sort deus e c'hodel
A zo brao dean coseal,
Var position ar re all.

An Otrou

Herves da gomzo e sonj din,
Et teus c'hoant da zisputin ouzin :
Ma teus cals a boan en da stad :
Ni renq ive labourat.

Ar Paysant

Pel goude ma ven var bale,
C'hui ve cousket en ho kuele,
Ha pa vo varnomp ar c'huezen
C'hui ve trankil e pourmen.

An Otrou

Pep hini e deus e vicher
Mar e c'heus eul labour pouner,
Me a bromet did n'en de ket,
Ken dies hag ar poan speret.

Ar Paysant

Pardonnet din, aoutrou bemde,
Me meus an eil hag eguile ;
Poan a meus el labour dija
Ha poan e c'houde penos beva.

An Otrou

Ma zeus commananchou er guer
Marc'had mad evit a gaver ;
Guelet a meus evit cant scoët
Douar tregon pelevaret.

Ar Paysant

Me voar zo bet, met n'eus mui
Ar boe ma man ar mestri
O kreski demp kement ar hec'h
Ma rekomp debi bara sec'h.

An Otrou

Goud a ran c'heuz bara du :
Mes respont ac hanon dioustu ;
Ma vef a bevet delicat
Penos e c'halfes labourat.

Ar Paysant

C'hui sonj d'ech ma me bara guen
Kik rost, guin coz, zaladen,
N'elfent ket labourat ker c'houec
Na poannia muioe'h callonnec.

An Otrou

M'an ar cher vad pa d'eun ty,
A zoug an den d'an diegi ;
Hag eur paysan goel dispigner
A zo voued abred d'ar viser.

Ar Paysant

Ne c'houennan quet caout frico,
Evel an dud vras deus ar vro,
Mes beva ordinal en kresq,
Bara mad, kik a souben fresq.

An Otrou

C'hoant a deus rei da gredi
Ne c'heus casi sort en o ti
Mes da figur din a ziskuel
Ne res ket c'hoareis bemde.

Ar Paysant

Goude ma meus roet arc'hant
Dam mest ha da gouarnamant,
Ne c'hom ket ganin peadra
Da gaout ouспен eun tam bara.

An Otrou

Te a so eur potr fin, a velan,
Tor a meus, tevel a renkan,
Ma keres dont ganin d'am zi
Me ginnik did da dijuni.

Ar Paysant

Nan, otrou, nan, trugarcat,
Me a meus dijunié mad,
Hag houspen ze, va boutou lous
Er c'hamjou a ra re a drous.

An Otrou

Brao gant da famil a veves
Deus an douar a laboures ;
Dre ma lekes soign a courach,
Ec'h costes ives davantach.

Ar Paysant

N'e ket avoac'h din beva,
Red eo da voel mikel bep pla,
Kas eun dornad mad a arc'hant
D'ar mestr pe na vo ket kontant.

An Otrou

Pa chomer en eur gommanant
D'eus pini a sav he arc'hant
E just d'ar feurmeur zo enni
Pea eur leve divarni

Ar Paysant

Ya ma na vefe ket feurmet
Ken ker evel evel ma ve gerset :
Brema zivoas e deus ar c'his
Da feurmi en tu all d'ho fris.